

Trycket

15 september 2021

Medlemstidning för IF Metall vid Volvo Lastvagnar i Umeå

Strax innan semestern avgick Jan-Olov Karlsson som klubbordförande. Här följer en krönika där Jan-Olov beskriver några av sina upplevelser som fackligt förtroendevald.

En avgående klubbordförandes bekännelser!

“Det blev många år till slut. Det hann bli 10 år som ordförande. Före dess, 19 år som vice ordförande. Sammanlagt 40 år som förtroendevald. Det har varit fantastiskt trevligt, intressant och inspirerande att ha fått medverka i det fackliga arbetet i en av landets mest vitala och färgstarka klubbar. Tack.

När ni läser det här har jag hunnit smita iväg på långledighet. Anställningen blir kvar en tid med komp och semester, men uppdraget är över. Ingen dramatik i det. Det är som sig bör.

Gamla går, nya tar vid. Nu är det i och för sig inte så många nya, men desto mer kompetenta. Den nya generationen fackligt förtroendevalda har förhoppningsvis börjat sin anställning via den stora vägen av nyanställningar.

Jag ska försöka återge lite tankar, minnen och erfarenheter i några rubriker. Ta det för vad det är: Lite allvar, en hel del kritiska synpunkter, lite glimten i ögat, lite nostalagi – stor tacksamhet, mycket kärlek.

Det var en gång....

På 80-talet hade vi en stor diskussion på fabriken om att utveckla arbetet utifrån människors behov av meningsfulla jobb med både ansvar och befogenheter. Till-

sammans med den dåvarande avdelningschefen på monteringen besökte jag skolor för att diskutera ungdomars förväntningar på ett arbete i framtiden.

Det blev starten på ett intressant utvecklingsarbete. Tillsammans utvecklade vi en modell med lagarbete istället för traditionellt linearbete, vi byggde om hela monteringshallen och vi skrev till ett långtgående avtal om förändrad arbetsorganisation med ett tillhörande lönesystem.

Det var en stark period av att gemensamt ta ut kursen och att tillsammans förverkliga den. Åtminstone för ett tag. Det känns angeläget att påminna om styrkan i ett kreativt samarbete.

Var det bättre förr?

Kanske var det inte bättre förr. Möjligtvis var det mindre dåligt. Åtminstone när det handlar om det

det fackliga inflytandet på fabriken och i samhället.

Där det tidigare fanns en ambition att ge de fackliga organisationerna ett inflytande (lokalt och nationellt) finns idag i bästa fall ett välvilligt överseende och i sämsta fall ett bekämpande av facklig inflytande.

Det går inte att bortse från att de senaste åren är kantade av uppsägningar av de lokala avtal som inneburit åtminstone ett litet inflytande. Det kan låta som gnäll, men det är både trevligare och bättre att teckna avtal om förbättringar än att måste uppleva att de sägs upp.

Trycket

1 juni 1987 var jag med och gjorde första numret av Trycket. Vi satt med "gnuggisar" och skrivmaskintext. Sedan var det att klippa och klistra. Trycket var ett verkligt

Forts....

demokratiprojekt. Utan information om vad som händer kan man heller inte delta i en demokratisk process.

Under 34 år har medlemmarna i klubben fått hundratals och åter hundratals Trycket utdelade på kafferutor och i handen. Jag är rätt säker att det passerat 500 nummer. Ibland har innehållet också väckt företagsledningens missnöje.

Trycket har aldrig strukit medhårs. Men ännu oftare har Trycket på ett sakligt sätt redogjort för vad parterna är överens om.

En krokig resa

Det har varit fantastiskt att få uppleva en omvandling och utveckling på samma arbetsplats under så lång tid. Den tekniska utvecklingen, produkterna, lokalerna, ja all hårdvara har genomgått en fantastisk utveckling. Nästan alltid till det bättre.

Utvecklingen av mjukvaran, dvs synen på människans roll i en organisation, har också genomgått olika faser. Men det är en sak vad man säger, en annan det man gör.

Med ett perspektiv på mer än 40 år har jag upplevt många uttryck för utvecklingsarbete och personalpolitik. Och för att vara diplomatisk: Det har funnits tider då jag varit mer fylld av förtröstan.

Att höras utanför fabriken

I början av 90-talet tog vi i klubben initiativ till "Upprop för rättvisa". Budkavlen, som det kallades, samlade hundratals fackligt anslutna bakom kritiken av politiken under 90-talskrisen. Det fick ett otroligt genomslag.

Som representant för budkavlen blev jag och några andra inbjudna till LOs högsta ledning för "allvarliga samtal" om vad vi hade satt igång. Senare blev jag inbjuden till en debatt med dåvarande statsminister Ingvar Carlsson i en direktsänd Aktuelltsändning.

Klubben startade också en budkavle mot försämringarna i Lagen om anställningsskydd i början av 2020. Där riktar vi en stark kritik mot vårt eget förbunds agerande. Inte sällan har vi varit kritiska till vårt eget fackförbund.

På kongresser, i avtalsrådet har jag och andra representanter från klubben argumenterat att man inte behöver gå på kramkalas med kapitalet när man istället kan ha fest med medlemmarna. Vad jag försöker säga är: våra röster behövs i samhällsdebatten!

Uppviglare

Jag måste bekänna att jag blev smått chockad den där marsdagen 1994 när jag blev inkallad till avdelningschefen och blev varslad om uppsägning. Personliga skäl sas det. Närmare bestämt "uppvigling".

Stora rubriker i media. Starkt stöd från koncernfacket och Metallavdelningen. Arbetsrättsligt fanns det ingen grund för uppsägningen. Några dygn senare hade företagsledningen tvingats dra tillbaka varslat. Solidariteten vann en seger.

Jag har haft en ledstjärna under alla år: "Obrottsligt lojal med arbetet, inte nödvändigtvis med arbetsgivarna." På det vinner man inga popularitetspriser hos företaget. Det är ändå viktigt att uppträda med respekt och man själv vill bli bemött med respekt. I stort sett tycker jag att det har fungerat så även vid tillfällena då det har hettat till.

Om att trivas

Det går inte att bli kvar på en arbetsplats i 42 år om man inte

trivs. Det har passerat flera tusen arbetare in och ut under min tid på fabriken. Endast en bråkdel hinner man lära känna. Men om man träffas i ett annat sammanhang än på jobbet finns det alltid en känsla av samhörighet. Identiteten genom arbetet och arbetsplatsen är stark. Arbetsgemenskap är stort och viktigt.

Jag har hunnit träffa och samarbeta med 9 platschefer, mängder av chefer, ledare, HR:are, tekniker och andra som i olika sammahang representerat arbetsgivarparten. För det mesta har det gått bra. Om jag trampat någon på tårna och varit otrevlig ber jag om ursäkt.

Utskälld, javisst, många gånger. Det hör till i den fackliga rollen. En gång hade en platschef i uppdrag att skälla ut mig för att jag offentligt hade sagt att dåvande VD:n för AB Volvo "pratade strunt". Det blev mest en rolig grej, eftersom vi lokalt nog tyckte samma sak om VD:ns hot om varsel.

Till alla fackliga kollegor och medlemmar som jag fått förmånen att fått lära känna, eller endast blivit bekant med, vill jag tacka för fint samarbete och god kamratskap med ett: Bra kämpat av oss! Fortsätt!

Om jag finge önska mig tre saker:

... att alla nyanställda får chansen att fortsätta arbeta på Volvo med en tillvidareanställning så att man vågar uttrycka, inte bara ros, utan även ris när så behövs.

... att arbetsgiversidan inte upprepar argumenten om "rätten att leda och fördela arbetet" och "det är arbetsgivaren som bestämmer" fullt så ofta som nu. Det börjar bli tröttsamt.

....att ni alla som orkat läsa ända hit ska få ett lika rikt och intressant arbetsliv som jag har haft. Tack."